

VENDIM
Nr. 40, datë 17.6.2025

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Holta Zaçaj	kryetare;
Marsida Xhaferllari	anëtare;
Sonila Bejtja	anëtare;
Sandër Beci	anëtar;
Genti Ibrahim	anëtar;
Ilir Toska	anëtar;
Marjana Semini	anëtare;
Fiona Papajorgji	anëtare,

me sekretare Belma Lleshi, më datë 17.6.2025 mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve kërkesën nr. 23 (M) 2024 të Regjistrisë Themeltar, që u përket:

KËRKUESE: Mimoza Margjeka, përfaqësuar nga avokate Margarita Kola, me prokurë të përgjithshme.

SUBJEKT I INTERESUAR: Prokuroria e Posaçme kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar, përfaqësuar nga prokuror Sotir Kllapi, me autorizim.

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimeve nr. 457, datë 27.10.2022, të Gjykatës së Posaçme të Shkallës së Parë kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar; nr. 171, datë 9.11.2022, të Gjykatës së Posaçme të Apelit kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar; nr. 00-2024-1625 (195), datë 24.7.2024 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

BAZA LIGJORE: Nenet 17, 27, 28, pika 3 dhe 42, pika 2, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); nenet 5, 6 dhe 7 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (*KEDNJ*); ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjo i relatorin e çështjes Fiona Papajorgji, mori në shqyrtim parashtrimet me shkrim të kërkuases, Mimoza Margjeka (*kërkuësja*), e cila ka kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet e subjektit të interesuar, Prokurorisë së Posaçme kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar (*Prokuroria e Posaçme*), që ka kërkuar rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkuësja është proceduar nga Prokuroria e Posaçme në kuadër të procedimit penal nr. 186, datë 9.7.2020 (*procedimin penal nr. 186/2020*) për veprën penale “Korrupsioni pasiv i gjyqtarëve, prokurorëve dhe funksionarëve të tjerë të organeve të drejtësisë”, të parashikuar nga nenet 319/ç dhe 25 të Kodit Penal (*KP*).

2. Mbi bazën e kërkesës së Prokurorisë së Posaçme, Gjykata e Posaçme e Shkallës së Parë për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar (*GJKKO-ja e Shkallës së Parë*), me vendimin nr. 92, datë

5.9.2020, ka vendosur caktimin e masës së sigurimit personal “Arresti në shtëpi”, të parashikuar nga neni 237 i Kodit të Procedurës Penale (KPP). Masa është zbatuar më datë 9.9.2020. Po ajo gjykatë, me vendimin nr. 94, datë 12.9.2020, ka vendosur vazhdimin e zbatimit të masës. Kundër këtyre vendimeve ka ushtruar ankim kërkuesja.

3. Gjykata e Posaçme e Apelit për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar (GJKKO-ja e Apelit), me vendimin nr. 29, datë 1.10.2020, ka vendosur miratimin e vendimeve nr. 92, datë 5.9.2020 dhe nr. 94, datë 12.9.2020 të GJKKO-së së Shkallës së Parë. Ndërsa rekursi i ushtruar nga kërkuesja kundër këtij vendimi nuk është pranuar nga Gjykata e Lartë me vendimin nr. 00-2020-486, datë 24.12.2020.

4. Në vijim, GJKKO-ja e Shkallës së Parë, pasi është njohur me informacionin e prokurorit për hetimet e kryera për procedimin penal nr. 186/2020, në zbatim të nenit 246, pika 6, të KPP-së, me vendimin nr. 403, datë 24.11.2020, ka vendosur zëvendësimin e masës së sigurimit për kërkuesen në “Detyrim për t’u paraqitur në Policinë Gjyqësore”. Mbi bazën e ankimit të prokurorit, GJKKO-ja e Apelit, me vendimin nr. 221, datë 17.12.2020, ka ndryshuar masën e arrestit “Detyrim për t’u paraqitur në Policinë Gjyqësore” dhe kërkuesja ka vazhduar nën masën e sigurimit personal “Arresti në shtëpi”.

5. Më datë 26.2.2021, Prokuroria e Posaçme ka dërguar kërkesën për kalimin e çështjes në gjyq. Kërkesa është pranuar nga GJKKO-ja e Shkallës së Parë me vendimin nr. 37, datë 7.5.2021.

6. Gjatë kohës që çështja ka qenë në proces gjyqimor, kërkuesja, më datë 19.10.2022, mbështetur në nenin 263, pika 2, shkronja “b”, të KPP-së, ka kërkuar shuarjen e masës së sigurimit personal të arrestit në shtëpi, me argumentin se ishte tejkaluar afati ligjor 9-mujor i zbatimit të saj. Kërkesa është rrëzuar nga GJKKO-ja e Shkallës së Parë me vendimin nr. 457, datë 27.10.2022, me arsyetimin se masa e sigurimit personal “Arresti në shtëpi” ishte e ndryshme nga ajo “Arresti në burg” dhe në zbatim të nenit 263, pika 2, shkronja “b”, të lidhur me nenin 267, pika 1, të KPP-së për atë masë zbatohet dyfishi i afateve të parashikuara nga neni 263 i KPP-së. Në rastin konkret, sipas gjykatës, afati ishte 18 muaj, i cili ende nuk ishte përmbushur, ndaj masa nuk e kishte humbur fuqinë e saj.

7. Mbi bazën e ankimit të kërkueses, GJKKO-ja e Apelit, me vendimin nr. 171, datë 9.11.2022, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së shkallës së parë, me të njëjtën linjë arsyetimi. Kundër këtij vendimi ka ushtruar rekurs kërkuesja, i cili është regjistruar në Gjykatën e Lartë më datë 13.12.2022.

8. Gjatë kohës që rekursi ishte në pritje për shqyrtim, GJKKO-ja e Shkallës së Parë, me vendimin nr. 69, datë 15.12.2022, ka vendosur deklarinimin fajtores të kërkueses sipas akuzës dhe dënimit e saj me 4 vjet e 6 muaj burgim dhe *pezullimin e ekzekutimit të vendimit të dënimit me burgim për pjesën e mbetur pa vuajtur të tij, duke e vënë kërkuesen në provë për një periudhë kohe prej 3 vjetësh*. Në pikën 14 të dispozitivit, GJKKO-ja e Shkallës së Parë, në zbatim të nenit 261, pika 1, shkronja “b”, të KPP-së, ka disponuar shuarjen e masës së sigurimit personal “Arresti në shtëpi”. Ky vendim është lënë në fuqi nga GJKKO-ja e Apelit me vendimin nr. 52, datë 12.12.2023. Ndaj vendimit të apelit ka ushtruar rekurs kërkuesja dhe aktualisht çështja me nr. 59412-00319-00-2024, datë 21.5.2024 është në pritje për t’u gjykuar.

9. Ndërkohë, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, pasi ka marrë në shqyrtim rekursin për shuarjen e masës së sigurimit personal, me vendimin nr. 00-2023-8, datë 12.1.2023, ka vendosur mospranimin e tij, me arsyetimin se çështja ka mbetur pa objekt, pasi masa e sigurimit personal nuk është më në fuqi, për shkak se ndaj kërkueses është disponuar me vendim penal të formës së prerë për dënimin e saj. Ky vendim i Gjykatës së Lartë është ankimuar nga kërkuesja në Gjykatën Kushtetuese (Gjykata).

10. Gjykata, me vendimin e saj nr. 17 të datës 13.3.2024, ka vendosur pranimin e kërkesës, shfuqizimin e vendimit nr. 00-2023-8, datë 12.1.2023 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë dhe dërgimin e çështjes për shqyrtim pranë atij Kolegji. Gjykata ka vlerësuar se është cenuar e drejta e aksesit, pasi Gjykata e Lartë nuk u ka dhënë përgjigje pretendimeve të kërkueses, duke i lënë të pazgjidhura, në thelb, pasojat që kishin të bënin me një të drejtë themelore kushtetuese sikurse është kufizimi i lirisë personale. Gjykata ka arsyetuar se ndonëse Gjykata e Lartë ka zgjidhur formalisht

çështjen, duke vendosur mospranimin e rekursit, ajo nuk ka bërë vlerësim në substancë të shkaqeve të tij, duke u mjaftuar me faktin se masa për të cilën kishte nisur procesi ishte shuar tashmë nga vendimi gjyqësor i dënimit. Pra, Gjykata e Lartë nuk ka bërë vlerësim nëse gjykatat më të ulëta për shkak të interpretimit të ligjit procedural penal i kanë cenuar ose jo lirinë personale të kërkuarës për periudhën që ajo pretendon se ka qëndruar në kufizim të lirisë përtej afatit të parashikuar nga ligji. Sipas Gjykatës, Gjykata e Lartë, duke mos kontrolluar ligjshmërinë e vendimmarrjes së gjykatave të faktit, ndonëse është ndodhur para pretendimeve për interpretim të gabuar të ligjit prej tyre, ka cenuar të drejtën e kërkuarës për proces të rregullt ligjor.

11. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka marrë në rishqyrtim në seancë publike me praninë e palëve çështjen dhe me vendimin nr. 00-2024-1625 (195), datë 24.7.2024 ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të GJKKO-së së Apelit nr. 171, datë 9.11.2022. Çështja e shtruar për diskutim nga ai kolegji lidhet me llogaritjen e kohëzgjatjes maksimale të masës së sigurimit “Arresti në shtëpi” dhe nëse duhet konsideruar kjo masë sigurimi e njëjtë me masën e paraburgimit ose e ndryshme me të. Në këtë kuptim, kolegji ka arsyetuar se afatet e parashikuara në nenin 263 të KPP-së lidhen me rastin e paraburgimit, pra të masës së sigurimit “Arresti në burg”, që nënkupton ndalimin dhe vendosjen në regjimin tradicional të burgjeve. Për të gjitha masat e tjera të sigurimit personal me karakter shtrëngues, përfshirë edhe masën e sigurimit “Arresti në shtëpi” vlen afati i kohëzgjatjes së tyre sipas parashikimit të nenit 267, pika 1, të KPP-së, pra që kohëzgjatja maksimale e saj është sa dyfishi i afateve të paraburgimit. Vendosja në masën e sigurimit “Arresti në shtëpi”, sipas atij kolegji, përbën privim të lirisë, por nuk përbën as paraburgim në pritje të vendimit, por një regjim më pak të ashpër se sistemi tradicional i burgjeve. Nën këtë optikë, përcaktimet e nenit 237, pika 4, të KPP-së, që parashikon se rregullat e caktuara për paraburgimin vlejnë edhe për kohëzgjatjen e arrestit në shtëpi, lidhen me përshtatshmërinë e rregullave të caktuara për paraburgimin gjatë kohëzgjatjes së masës së sigurimit, pra që duhet të arsyetohet se pse është e nevojshme dhe proporcionale vendosja ose vijimi i kësaj mase. Ai kolegji më tej arsyeton se ndaj kërkuarës duhet të mbahen në konsideratë përcaktimet eksplicite të nenit 267 të KPP-së që lidhen me masat e tjera të sigurimit, përveç arrestit në burg, pra jo afati prej 9 muajsh i parashikuar nga neni 263 i KPP-së për veprën penale për të cilën akuzohet kërkuarja, por afati prej 18 muajsh (dyfishi) i parashikuar nga neni 267 i KPP-së. Gjithashtu, për të arritur në këtë përfundim në vendim elaborohen edhe përcaktimet e ligjit nr. 7942, datë 31.5.1995 “Për hyrjen në fuqi të ligjit nr. 7895, datë 27.1.1995 ‘Për Kodin Penal të Republikës së Shqipërisë’” (ligji nr. 7942/1995), si dhe të ligjit nr. 81/2020 “Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve” (ligji nr. 81/2020), i cili termat “i paraburgosur” dhe “institucione të paraburgimit” i lidh me masën e sigurimit “Arresti në burg”. Në këtë mënyrë, Gjykata e Lartë ka arsyetuar se afatet e masave të sigurimit llogariten të ndara për çdo masë, prandaj ajo gjykatë ka konkluduar se gjykatat e faktit e kanë interpretuar drejt ligjin lidhur me afatet e shuarjes së masave të sigurimit.

12. Më datë 18.11.2024, kërkuarja ka paraqitur ankim kushtetues individual në Gjykatë, sipas objektit të tij. Kolegji i Gjykatës më datë 24.1.2025 ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim paraprak në Mbledhjen e Gjyqtarëve, e cila më datë 4.2.2025 ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

13. **Kërkuarja**, në mënyrë të përmbledhur, ka pretenduar se i është cenuar *liria personale*, e garantuar nga nenet 27 dhe 17 të Kushtetutës, si dhe KEDNJ-ja, pasi në zbatim të gabuar të ligjit procedural penal asaj i është kufizuar liria tej afateve ligjore, duke u mbajtur në burg pa ligj. Sipas saj, afati i masës

së sigurimit personal është 9 muaj, pasi vepra penale për të cilën ajo është akuzuar parashikon dënimin me burgim deri në 10 vjet. Ndërkohë që nga data 26.2.2021, kur Prokuroria e Posaçme ka dërguar kërkesën për kalimin e çështjes në gjyq e deri më datë 19.10.2022, ditën e paraqitjes së kërkesës së saj për shuarjen e masës së sigurimit personal, kanë kaluar 386 ditë, duke mos llogaritur në këtë periudhë afatet e pezulluara të paraburgimit. Gjykata e Lartë nuk ka konstatuar paligjshmëritë në vendimet e gjykatave më të ulëta, duke e interpretuar në mënyrë të gabuar ligjin procedural penal. Kohëzgjatja e masës “Arresti në shtëpi” është e barabartë me kohëzgjatjen e afateve të paraburgimit, pra barazohet me paraburgimin dhe në këto kushte edhe përlllogaritja e kohëzgjatjes së këtyre afateve referon në nenin 263 të KPP-së dhe pezullimi i afateve të paraburgimit referon te neni 265 i KPP-së. Sipas saj, Gjykata e Lartë nuk ka zbatuar rregullat e neneve 237, pika 4, ku përcaktohet se “*për kohëzgjatjen e arrestit në shtëpi vlejnë rregullat e caktuara për paraburgimin*” dhe 263 të KPP-së. Gjithashtu, Gjykata e Lartë duhej të kishte dalë me një vendim njësoj për shkak të qëndrimeve të ndryshme të Kolegjit Penal lidhur me çështjen.

14. **Subjekti i interesuar, Prokuroria e Posaçme**, në mënyrë të përmbledhur, ka parashtruar si vijon:

14.1 *Së pari*, kërkesa ka mbetur pa objekt sipas nenit 71/a, pika 1, shkronja “ç”, të ligjit nr. 8577/2000, pasi masa është shuar prej dy vjetësh dhe në një eventualitet të pranimit të kërkesës dhe prishjes së vendimeve të gjykatave të zakonshme, këto të fundit në rishqyrtim do të konstatonin mungesën e objektit.

14.2 *Së dyti*, kërkuësja nuk i ka argumentuar në nivel kushtetues pretendimet e saj. Pretendimi i kërkuësës për interpretimin që gjykatat e zakonshme u kanë bërë dispozitave procedurale nuk qëndron nga pikëpamja kushtetuese, pasi interpretimi i ligjit është detyrë e gjykatave të zakonshme.

14.3 *Së treti*, kohëzgjatja dhe zëvendësimi i masës nuk përfshihen në sferën e kontrollit kushtetues. Kjo për arsye se jo çdo modalitet i zbatimit të masave mund të analizohet në zbatim të nenit 5 të KEDNJ-së.

14.4 *Së katërti*, vendimi nr. 58 i vitit 2014 i Gjykatës së Lartë, që citohet nga kërkuësja, i përket një regjimi të ndryshëm juridik dhe praktika gjyqësore ka ndryshuar, siç është edhe rasti i vendimit nr. 111, datë 7.4.2022 të Gjykatës së Lartë, i cituar edhe nga vetë ajo, që i konsideron këto masa sigurimi të ndryshme dhe me regjim juridik të ndryshëm.

14.5 *Së pesti*, diferencat e parashikuara nga KPP-ja tregojnë se arresti në burg dhe ai në shtëpi janë dy masa krejt të ndryshme nga njëra-tjetra, për të cilat zbatohen afate të ndryshme. Këto dallime kanë të bëjnë me termin “paraburgim” që përdoret vetëm për arrestin në burg, fillimin e efekteve të masës, ku ato të arrestit në burg fillojnë nga çasti i ndalimit, ndërkohë për arrestin në shtëpi nga momenti i njoftimit të vendimit. Të ndryshme këto masa dalin edhe në nenin 236 të KPP-së, për sa i takon garancisë pasurore dhe atë 248 të KPP-së, që lidhet me pyetjen e personit të arrestuar. Po ashtu, ka dallim të qartë edhe në disa ligje si ai nr. 79, datë 25.6.2020 “Për ekzekutimin e vendimeve penale” (*ligji nr. 79/2020*) dhe nr. 81/2020. Për sa i takon kohëzgjatjes, në nenin 263 të KPP-së legjislatori ka përdorur termin “paraburgim” duke iu referuar qartësisht vetëm masës së arrestit në burg. Edhe për sa u takon kushteve dhe kriterëve të aplikimit, dy masat rezultojnë të kundërta referuar nenit 230 të KPP-së, ndërkohë edhe neni 57 i KP-së “Llogaritja e paraburgimit” i referohet vetëm arrestit në burg.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuësës

15. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të

Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret kumulative të nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësuar në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, shterimin e mjeteve juridike efektive, mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur, si dhe rregullimet e veçanta ligjore të shqyrtimit paraprak të kërkesës.

16. Lidhur me legjitimitimin *ratione personae*, në kuptim të neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, individit për të vënë në lëvizje Gjykatën duhet të provojë interesin e tij si në aspektin procedural, ashtu edhe në atë substancial. Kjo do të thotë se individit mund të bëjë kërkesë në Gjykatë vetëm për çështje që lidhen me interesat e tij, si dhe të provojë se në çfarë mënyre ai është cenuar në të drejtat e tij kushtetuese, pra se është viktimë e një shkeljeje dhe pasojat nga akti i kundërshtuar janë të drejtpërdrejta dhe reale për të (*shih vendimet nr. 65, datë 30.11.2023; nr. 44, datë 26.9.2023 të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Subjekti i interesuar, Prokuroria e Posaçme, në këtë drejtim ka prapësuar se kërkesa ka mbetur pa objekt sipas nenit 71/a, pika 1, shkronja “ç”, të ligjit nr. 8577/2000, pasi masa është shuar prej dy vjetësh dhe në një eventualitet të pranimit të kërkesës dhe prishjes së vendimeve të gjykatave të zakonshme, këto të fundit në rishqyrtim do të konstatonin mungesën e objektit.

18. Në kontekst të rrethanave të rastit në shqyrtim, Gjykata sjell në vëmendje qëndrimin e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ) në vendimin Hysa kundër Shqipërisë, datë 21.2.2023, sipas të cilit *“ndonëse në datën kur Gjykata Kushtetuese mori vendimin e saj, kërkuësja kishte vuajtur tashmë kufizimin e lirisë së saj, ajo mund të përfitonte në mënyrë legjitime nga një shqyrtim kushtetues post facto dhe se një shqyrtim i plotë nga Gjykata Kushtetuese mund të kishte çuar në konstatimin se kërkuësja ishte mbajtur në burgim në shkelje të së drejtës së saj për liri”* (*shih Hysa kundër Shqipërisë, datë 21.2.2023, § 83*). Në këtë drejtim, Gjykata thekson rëndësinë e veçantë që merr liria personale si një e drejtë themelore kushtetuese dhe substanciale, e cila nuk mund të cenohet pa një proces të rregullt ligjor (*shih vendimet nr. 12, datë 24.5.2022; nr. 40, datë 18.7.2012 të Gjykatës Kushtetuese*), si dhe mundësinë që ka kushdo për të gëzuar të drejtën për kompensim për burgim të padrejtë edhe në rastin e vuajtjes së arrestit në shtëpi tej afateve të përcaktuara nga ligji. Lidhur me këtë të drejtë, GJEDNJ-ja, në rastin e shqyrtimit të pretendimeve për parregullsi të procesit gjyqësor që ka sjellë kufizim të padrejtë të lirisë, është shprehur se *“përveç interesit moral në marrjen e rezultatit, një zgjidhje e tillë deklarative mund të hapte rrugën edhe për një kërkesë për kompensim mbi arsyet për burgim të paligjshëm sipas nenit 5 § 5 të Konventës* (*shih Hysa kundër Shqipërisë, datë 21.2.2023, § 83*).

19. Gjithashtu, Gjykata konstaton se edhe në gjykimin kushtetues pararendës të zhvilluar prej saj (*vendimi nr. 17/2024*), pavarësisht faktit se edhe në atë rast Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë e kishte konsideruar pa objekt rekursin për shkak të shuarjes së masës së sigurimit, Gjykata e mori në shqyrtim ankimin e kërkuësës sipas jurisprudencës së sipërpërmendur të GJEDNJ-së. Prandaj, në ndryshim nga sa parashtron subjekti i interesuar, Gjykata vlerëson se kërkuësja legjitimohet *ratione personae* edhe në rastin objekt shqyrtimi.

20. Për sa i takon kriterit për *shterimin e mjeteve juridike efektive*, individit mund t'i drejtohet Gjykatës me ankim individual kushtetues, vetëm pasi të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike për mbrojtjen e të drejtave kushtetuese që ai pretendon se i janë cenuar. Detyrimin për përmbushjen e këtij kriteri Gjykata e ka vlerësuar si në rastet e vendimeve përfundimtare, që kanë përmbyllur në themel procesin gjyqësor, ashtu edhe në rastin e vendimeve të ndërmjetme, karakteri i të cilave është konsideruar përfundimtar për qëllimet e nenit 131, pika 1, shkronja “f”, të Kushtetutës. Për sa u takon këtyre të fundit, Gjykata ka pranuar se vendimet gjyqësore për caktimin e masës të sigurimit personal me

karakter shtrëngues që lidhet me heqjen e lirisë së individit, si përjashtim, i bëjnë ato vendim përfundimtar në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “P”, të Kushtetutës (*shih vendimet nr. 19, datë 4.4.2023; nr. 14, datë 11.3.2021; nr. 28, datë 23.6.2011 të Gjykatës Kushtetuese*). Si të tilla Gjykata në jurisprudencën e saj ka konsideruar si masat e sigurimit personal “Arresti në burg” (*shih vendimet nr. 17, datë 13.3.2024; nr. 14, datë 11.3.2021; nr. 28, datë 23.6.2011 të Gjykatës Kushtetuese*), ashtu edhe ato të masës së sigurimit “Arresti në shtëpi” (*shih vendimet nr. 13, datë 13.3.2024; nr. 75, datë 22.12.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

21. Në rastin konkret, Gjykata evidenton se pretendimet e kërkuases kanë të bëjnë me procesin gjyqësor të zhvilluar në Gjykatën e Lartë për shuarjen e masës së sigurimit personal “Arresti në shtëpi”, për të cilën ajo nuk ka mjet tjetër juridik në dispozicion për mbrojtjen e të drejtave të saj kushtetuese përveç ankimit kushtetues individual. Prandaj Gjykata vlerëson se kërkuësja e ka përmbushur këtë kriter.

22. Në lidhje me legjitimitimin *ratione temporis*, sipas nenit 71/a, pika 1, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000, ankimi kushtetues individual shqyrtohet nga Gjykata kur kërkesa është paraqitur brenda afatit ligjor 4-mujor nga konstatimi i cenimit. Në rastin konkret, Gjykata vëren se procesi gjyqësor i kundërshtuar nga kërkuësja ka përfunduar me vendimin e datës 24.7.2024 të Gjykatës së Lartë, ndërkohë që ankimi kushtetues individual është paraqitur në Gjykatë më datë 18.11.2024, pra, brenda afatit ligjor 4-mujor.

23. Për sa i takon legjitimitimit *ratione materiae*, kërkuësja në thelb ka pretenduar cenimin e lirisë personale të parashikuar nga neni 27 i Kushtetutës për shkak të interpretimit që gjykatat e zakonshme u kanë bërë dispozitave procedurale penale në lidhje me kohëzgjatjen maksimale të afateve të masës së sigurimit “Arresti në shtëpi”.

24. Subjekti i interesuar, Prokuroria e Posaçme, ka prapësuar se kërkuësja nuk i ka argumentuar në nivel kushtetues pretendimet e saj dhe se pretendimi i kërkuases për interpretimin që gjykatat e zakonshme u kanë bërë dispozitave procedurale nuk qëndron nga pikëpamja kushtetuese, pasi interpretimi i ligjit është detyrë e gjykatave të zakonshme.

25. Gjykata thekson se në parim interpretimi i ligjit është kompetencë e gjykatave të zakonshme, vendimet e të cilave nuk vihen në dyshim, përveç rasteve kur gjetjet e tyre mund të konsiderohen si haptazi të paarsyeshme (*shih vendimet nr. 67, datë 6.12.2023; nr. 59, datë 14.11.2023; nr. 30, datë 29.5.2023 të Gjykatës Kushtetuese*). Megjithatë, duke qenë se kushtet, kriteret dhe procedurat për caktimin, zbatimin, rivlerësimin, zëvendësimin dhe kontrollin gjyqësor për masat e sigurimit janë drejtpërdrejt të lidhura me respektimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut dhe konkretisht me lirinë personale (*shih vendimet nr. 51, datë 18.10.2023; nr. 19, datë 4.4.2023; nr. 40, datë 18.7.2012 të Gjykatës Kushtetuese*), në kushtet kur interpretimi i ligjit nga Gjykata e Lartë është vënë në dyshim nga kërkuësja, si shkak për të cilin asaj i është cenuar liria personale e garantuar nga neni 27 i Kushtetutës, Gjykata çmon se prapësimi i subjektit të interesuar se interpretimi i ligjit është jashtë juridiksionit kushtetues nuk qëndron.

26. Mbi bazën e këtyre standardeve Gjykata në vijim do të shqyrtojë bazueshmërinë në themel të pretendimit të kërkuases për cenimin e lirisë personale, duke iu referuar edhe arsytimit të gjykatave të zakonshme, pasi sikurse ka pohuar në jurisprudencën e saj (*shih vendimet nr. 1, datë 17.1.2025; nr. 19, datë 21.3.2024 të Gjykatës Kushtetuese*), për të vlerësuar nëse ka pasur ose jo cenim të të drejtave substanciale, Gjykata bazohet në arsytimin e vendimeve të gjykatave të zakonshme, për sa kohë që në bazë të parimit të subsidiaritetit u takon gjykatave të juridiksionit të zakonshëm, që përveç zbatimit të ligjit material dhe procedural penal, të mbajnë parasysh edhe jurisprudencën e Gjykatës dhe të GJEDNJ-së, duke qenë kjo Gjykatë mjeti i fundit për mbrojtjen e këtyre të drejtave.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1 Për cenimin e lirisë personale

27. Kërkuesja ka pretenduar cenimin e lirisë personale, të garantuar nga nenet 27 dhe 17 të Kushtetutës dhe KEDNJ-ja, pasi në zbatim të gabuar të ligjit procedural penal i është kufizuar liria tej afateve ligjore, duke u mbajtur në burg pa ligj. Sipas kërkueses, afati i masës së sigurimit personal është 9 muaj, pasi vepra penale për të cilën ajo është akuzuar parashikon dënimin me burgim deri në 10 vjet. Ndërkohë që afati i llogaritur prej saj nga data 26.2.2021, kur Prokuroria e Posaçme ka dërguar kërkesën për kalimin e çështjes në gjyq e deri më datë 19.10.2022, ditën e paraqitjes së kërkesës së saj për shuarjen e masës së sigurimit personal, është 386 ditë, duke mos llogaritur në këtë periudhë afatet e pezulluara të paraburgimit. Gjithashtu, Gjykata e Lartë nuk ka konstatuar paligjshmëritë në vendimet e gjykatave më të ulëta, duke e interpretuar në mënyrë të gabuar ligjin procedural penal. Kohëzgjatja e masës së arrestit në shtëpi është e barabartë me kohëzgjatjen e afateve të paraburgimit, pra barazohet me paraburgimin dhe në këto kushte edhe përlllogaritja e kohëzgjatjes së këtyre afateve referon në nenin 263 të KPP-së dhe pezullimi i afateve të paraburgimit referon te neni 265 i KPP-së. Sipas saj, Gjykata e Lartë nuk ka zbatuar rregullat e neneve 237, pika 4, ku përcaktohet se “*për kohëzgjatjen e arrestit në shtëpi vlejnë rregullat e caktuara për paraburgimin*” dhe 263 të KPP-së. Gjithashtu, Gjykata e Lartë duhej të kishte dalë me një vendim njësoj për shkak të qëndrimeve të ndryshme të Kolegjit Penal lidhur me çështjen.

28. Subjekti i interesuar ka prapësuar se kohëzgjatja dhe zëvendësimi i masës nuk përfshihen në sferën e kontrollit kushtetues. Kjo për arsye se jo çdo modalitet i zbatimit të masave mund të analizohet në zbatim të nenit 5 të KEDNJ-së. Gjithashtu, sipas tij, vendimi nr. 58 i vitit 2014 i Gjykatës së Lartë, që citohet nga kërkuesja, i përket një regjimi të ndryshëm juridik dhe praktika gjyqësore ka ndryshuar siç është edhe rasti i vendimit nr. 111, datë 7.4.2022, i cituar edhe nga vetë ajo, që i konsideron këto masa sigurimi të ndryshme dhe me regjim juridik të ndryshëm. Po kështu, diferencat e parashikuara nga KPP-ja tregojnë se arresti në burg dhe ai në shtëpi janë dy masa krejt të ndryshme nga njëra-tjetra, për të cilat zbatohen afate të ndryshme. Këto dallime kanë të bëjnë me termin “paraburgim” që përdoret vetëm për arrestin në burg, fillimin e efekteve të masës, ku ato të arrestit në burg fillojnë nga çasti i ndalimit, ndërkohë për arrestin në shtëpi nga momenti i njoftimit të vendimit. Të ndryshme këto masa dalin edhe në nenin 236 të KPP-së, për sa i takon garancisë pasurore dhe atë 248 të KPP-së, që lidhet me pyetjen e personit të arrestuar. Po ashtu, ka dallim të qartë edhe në disa ligje si ai nr. 79/2020 dhe ligji nr. 81/2020. Për sa i takon kohëzgjatjes, në nenin 263 të KPP-së legjislatori ka përdorur termin “paraburgim”, duke iu referuar qartësisht vetëm masës së arrestit në burg. Edhe për sa u takon kushteve dhe kriterëve të aplikimit, dy masat rezultojnë të kundërta referuar nenit 230 të KPP-së, ndërkohë edhe neni 57 i KP-së “Llogaritja e paraburgimit” i referohet vetëm arrestit në burg.

29. Kushtetuta në nenin 27 parashikon se liria nuk mund t’i hiqet askujt, përveçse në rastet dhe sipas procedurave të parashikuara me ligj (*pika 1*) dhe se kufizimi i saj mund të bëhet vetëm kur ka dyshime të arsyeshme se individi ka kryer një vepër penale ose për të parandaluar kryerjen prej tij të veprës penale ose largimin e tij pas kryerjes së saj (*pika 2, shkronja “c”, po aty*). Ndërsa neni 42 i saj sanksionon se liria nuk mund të cenohet pa një proces të rregullt ligjor (*pika 1*) dhe se kushdo, për mbrojtjen e saj, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë (*pika 2*).

30. Gjykata rithekson se qëllimi kryesor i nenit 27 të Kushtetutës është të parandalojë heqjen arbitrare ose të pajustificuar të lirisë, pasi e drejta për lirinë personale është e një rëndësie jetike për një shoqëri demokratike. Në rastet që kanë të bëjnë me heqjen e lirisë, është thelbësore që kushtet për heqjen e lirisë të jenë qartësisht të përcaktuara sipas ligjit dhe që vetë ligji të jetë i parashikueshëm në zbatimin e tij, në mënyrë që ai të përmbushë standardin e “*ligjshmërisë*” të përcaktuar nga Kushtetuta (*shih vendimet nr. 24, datë 27.4.2023; nr. 39, datë 15.2.2022 të Gjykatës Kushtetuese*).

31. Edhe GJEDNJ-ja është shprehur në jurisprudencën e saj se askujt nuk mund t’i hiqet liria, përveç rasteve të parashikuara në nenin 5 të KEDNJ-së dhe vetëm bazuar në ligj (*shih Saadi kundër*

*Mbretërisë së Bashkuar [DbM], datë 28 janar 2008, § 67). Konventa në thelb i referohet legjislacionit të brendshëm dhe deklaron detyrimin për t'iu përshtatur rregullave materiale dhe procedurale, por, gjithashtu, çdo heqje lirie duhet të jetë në përputhje me qëllimin e nenit 5, pra të mbrojtë individët nga arbitrariteti (shih *Bozano kundër Francës*, datë 18.12.1986, § 54; *Lukanov kundër Bullgarisë*, datë 20.3.1997, § 41).*

32. Bazuar në sa më lart dhe në kontekstin e çështjes konkrete, Gjykata thekson se në rastin e masave të sigurimit që kufizojnë lirinë e individit, për mbrojtjen e individit nga arbitrariteti veprojnë disa garanci të nivelit ligjor, sipas të cilave ligji duhet të parashikojë llojin e masës së sigurimit dhe kohëzgjatjen e saj, ligji duhet të jetë i parashikueshëm në zbatimin e tij dhe masa e sigurimit, si dhe kohëzgjatja e saj duhet të jenë objekt i kontrollit gjyqësor. Në këtë kuptim, Gjykata vëren se në zbatim të delegimit të nenit 27 të Kushtetutës, kushtet, kriteret dhe procedurat e kufizimit të lirisë personale për shkak të veprave penale janë parashikuar në KPP.

33. Lidhur me kufizimin e lirisë personale si pasojë e zbatimit të masës së sigurimit “Arresti në shtëpi”, GJEDNJ-ja në praktikën e saj gjyqësore është shprehur se kjo masë konsiderohet, për nga shkalla dhe intensiteti i saj, si privim i lirisë në kuptim të nenit 5 të KEDNJ-së (shih *Nikolova kundër Bullgarisë* (nr. 2), datë 30.9.2004, § 60; *Ninescu kundër Republikës së Moldavisë*, datë 15.7.2014, § 53; *Delijorgji kundër Shqipërisë*, datë 28.4.2015, § 75). Sipas GJEDNJ-së, është e vërtetë se në shumicën e rasteve arresti në shtëpi nënkupton më pak kufizime dhe një shkallë më të vogël vuajtjeje ose shqetësimi për të pandehurin sesa paraburgimi i zakonshëm në burg. Pavarësisht nga vendi, ndaj kërkuesit zbatohen të njëjtat kritere për të gjithë periudhën e kufizimit të lirisë. Po sipas saj, nocionet “shkallë” dhe “intensitet” në praktikën gjyqësore, si kritere për zbatueshmërinë e nenit 5 të KEDNJ-së, i referohen vetëm shkallës së kufizimeve të lirisë së lëvizjes, jo dallimeve në rehati ose në regjimin e brendshëm të paraburgimit (shih *Buzadji kundër Republikës së Moldavisë*, datë 5.7.2016, § 103, §§ 112–114).

34. GJEDNJ-ja gjithashtu ka theksuar se për sa i takon përcaktimit të kohëzgjatjes së paraburgimit sipas nenit 5, paragrafi 3, të Konventës, periudha që duhet të merret në konsideratë fillon në ditën kur i akuzuari merret në paraburgim dhe përfundon në ditën kur përcaktohet akuza, edhe nëse vetëm nga një gjykatë e shkallës së parë, ose, ndoshta, kur aplikanti lirohet nga paraburgimi në pritje të procedurave penale kundër tij (shih *Idalov kundër Rusisë*, datë 22 maj 2012, § 112; *Kovayzin dhe të tjerë kundër Rusisë*, 17 shtator 2015, § 75). Në këtë drejtim, GJEDNJ-ja nuk ka gjetur asnjë arsye për të miratuar një qasje të ndryshme në lidhje me arrestin në shtëpi (shih *Razvozhbayev dhe Udaltsov kundër Rusisë*, datë 19 shkurt 2020 § 213).

35. Nën dritën e standardeve të mësipërme dhe bazuar në thelbin e pretendimeve të kërkueses, Gjykata do të analizojë nëse në rastin në shqyrtim interpretimi i ligjit nga Gjykata e Lartë për kohëzgjatjen e masës së sigurimit “Arresti në shtëpi” ka cenuar garancitë procedurale të lirisë personale të kërkueses, në kuptimin nëse interpretimi i ligjit ka qenë haptazi i paarsyeshëm, pra në atë masë sa rezultati në tërësi i kontrollit gjyqësor që gjykatat e zakonshme i kanë bërë kohëzgjatjes së masës së sigurimit është i padrejtë.

36. Në parantezë të analizës së këtij argumenti, Gjykata rithekson se interpretimi i ligjit është detyrë e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm, në veçanti e Gjykatës së Lartë, për qëllime të procesit gjyqësor që ato zhvillojnë, ndërsa detyra e kësaj Gjykate është të shqyrtojë nëse gjatë procesit gjyqësor ka pasur shkelje të të drejtave kushtetuese (shih *vendimet nr. 33, datë 14.11.2022; nr. 3, datë 23.2.2016; nr. 42, datë 7.7.2014 të Gjykatës Kushtetuese*). Megjithatë, kur interpretimi i ligjit nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm ka cenuar parimet, standardet ose të drejtat kushtetuese, atëherë çështja i nënshtrohet kontrollit kushtetues (shih *vendimet nr. 63, datë 20.11.2023; nr. 19, datë 4.4.2023; nr. 19, datë 7.7.2022 të Gjykatës Kushtetuese*). Për këtë arsye, sikurse u theksua më sipër (shih *paragrafin 25 të vendimit*), në kushtet kur kërkuesja pretendon se interpretimi i ligjit nga Gjykata e Lartë i ka cenuar lirinë personale, Gjykata në vijim do të analizojë nëse interpretimi i ligjit nga Gjykata e Lartë, në kuptimin e garancive

procedurale të lirisë personale në lidhje me masën e sigurimit “Arresti në shtëpi”, është haptazi i paarsyeshëm.

37. Në këtë këndvështrim Gjykata vëren se krahas masës së sigurimit “Arresti në burg” (neni 238), KPP-ja si masë sigurimi që kufizon lirinë personale të individit parashikon edhe atë “Arresti në shtëpi”, sipas së cilës individ i urdhërohet të izolohet në shtëpi (neni 237). Nisur nga standardet e jurisprudencës së GJEDNJ-së, Gjykata thekson paraprakisht se të dyja masat e sigurimit të arrestit, ajo në burg dhe ajo në shtëpi, konsistojnë në privim të lirisë personale të individit, pasi pavarësisht nga vendi ku zbatohet masa e sigurimit të arrestit, në burg ose në shtëpi, ato passjellin izolim të tij. Gjithashtu, duke qenë kufizimi i lirisë personale të individit *ultima ratio*, pra vetëm kur masat e tjera nuk mund të arrijnë të njëjtin qëllim, KPP-ja krahas garancive të shumta procedurale, që kanë të bëjnë me procesin e rregullt ligjor, me të cilën vendosen këto masa, për të mbrojtur individin nga arbitrariteti në heqjen e lirisë ka parashikuar edhe kohëzgjatjen maksimale të masave të sigurimit dhe të drejtën e individit që të kërkojë nga gjykata e zakonshme shuarjen e masës, pra lirimin në rast se procedimi penal vijon për një kohë të gjatë. Arsyeja e kësaj garancie procedurale lidhet me nevojën për të mbrojtur individin nga arbitrariteti në rastin e kufizimit të lirisë personale, në kuptimin që të detyrojë organin procedues – prokurorinë dhe gjykatën, që në rastin e akuzave penale ndaj individit me heqje lirie të kryejnë veprimet sa më shpejt të jetë e mundur, ashtu siç parashikon neni 28, pika 3, i Kushtetutës dhe neni 5, paragrafi 3, i KEDNJ-së. Këto dispozita vënë theksin në mënyrë të posaçme në të drejtën e të arrestuarit për t’u gjykuar brenda një afati të arsyeshëm.

38. Konkretisht, referuar kohëzgjatjes së afateve të masave të sigurimit, pika 2 e nenit 263 të KPP-së “Afatet e kohëzgjatjes së paraburgimit” parashikon se paraburgimi e humbet fuqinë në qoftë se nga dita e dorëzimit të akteve në gjykatë kanë kaluar afatet e përcaktuara në shkronjat “a”, “b” dhe “c” (në varësi të veprës penale për të cilën bëhet procedimi) pa u dhënë vendimi i dënimit në shkallë të parë. Ndërkohë që pika 1 e nenit 267 të KPP-së “Afatet e kohëzgjatjes maksimale të masave të tjera të sigurimit” përcakton se masat shtrënguese, të ndryshme nga paraburgimi, e humbasin fuqinë kur nga fillimi i zbatimit të tyre ka kaluar një kohë e barabartë me dyfishin e afateve të parashikuara nga neni 263 i KPP-së.

39. Në rastin në shqyrtim, kërkesja pas kalimit të 9 muajve nga vendosja e masës së arrestit në shtëpi, duke qenë se vendimi në shkallë të parë ende nuk ishte dhënë, bazuar në nenin 263, pika 2, shkronja “b”, të KPP-së (për shkak të veprës penale për të cilën po procedohej), ka paraqitur kërkesë për shuarjen e masës së arrestit në shtëpi. Referuar në tërësi përmbajtjes së vendimeve të gjykatave të faktit dhe në veçanti atij të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, Gjykata vëren se nga interpretimi i dispozitave procedurale që lidhen me kohëzgjatjen maksimale të afateve të masave të sigurimit, ato kanë arritur në përfundimin se masa e sigurimit “Arresti në shtëpi” nuk mund të barazohet me masën e sigurimit “Arresti në burg”. Konkretisht, Gjykata konstaton se gjykatat e faktit në thelb kanë arsyetuar se masa e sigurimit personal “Arresti në shtëpi” është e ndryshme nga ajo “Arresti në burg” dhe se në zbatim të nenit 263, pika 2, shkronja “b”, që lidhet me veprën penale për të cilën procedohet kërkesja, e interpretuar në lidhje me nenin 267, pika 1, të KPP-së, për atë masë do të zbatohet dyfishi i afateve të parashikuara nga neni 263 i KPP-së. Sipas atyre gjykatave, afati në rastin konkret ishte 18 muaj, afat ky që ende nuk ishte përmbushur, ndaj për rrjedhojë masa nuk e kishte humbur fuqinë e saj.

40. Ky qëndrim është mbajtur edhe nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, i cili ka arsyetuar se ndaj kërkueses rezulton të jetë caktuar masa e sigurimit “Arresti në shtëpi” dhe jo “Arresti në burg”, sikurse parashikon neni 263 i KPP-së. Ai kolegji ka vlerësuar se do të duhet të mbahen në konsideratë përcaktimet eksplicite të nenit 267 të KPP-së, se masat shtrënguese, të ndryshme nga paraburgimi, e humbasin fuqinë kur nga fillimi i zbatimit të tyre ka kaluar një kohë e barabartë me dyfishin e afateve të parashikuara nga neni 263 i KPP-së. Në arsyetimin e saj ajo gjykatë argumenton se pavarësisht

parashikimit të pikës 4 të nenit 237 të KPP-së, ku thuhet se *“për kohëzgjatjen e arrestit në shtëpi vlejnë rregullat e caktuara për paraburgimin”*, e cila ngjan sikur ka kundërthënie me parashikimet e nenit 267, pika 1, të KPP-së, në qëllim parashikimet e këtyre dispozitave janë në harmoni dhe nuk dublojnë ose kundërshtojnë aspak njëra-tjetrën. Në rastin konkret, sipas interpretimit të bërë nga Gjykata e Lartë, përcaktimet e nenit 237, pika 4, të KPP-së lidhen me përshtatshmërinë e rregullave të caktuara për paraburgimin gjatë kohëzgjatjes së masës së sigurimit.

41. Gjithashtu, në arritjen e këtij konkluzioni, Gjykata e Lartë mbështetet te metodat e interpretimit të dispozitave dhe ligjit, si dhe në prezumimin se kohëzgjatja e zbatimit të masave të sigurimit përcaktohet në proporcion me shkallën e rëndësisë dhe të kufizimit të lirisë së individëve. Sipas saj, referuar metodës së interpretimit qëllimor (teleologjik) dhe atij literal (gjuhësor) nxirret konkluzioni se ligjvënësi ka synuar të diferencojë rëndësinë dhe peshën e masës së sigurimit shtrëngues “Arresti në burg” në raport me masat e tjera shtrënguese, duke përcaktuar shprehimisht kohëzgjatjen maksimale në një dispozitë të posaçme (nenin 263 të KPP-së). Qëllimi i kësaj dispozite, sipas Gjykatës së Lartë, del qartësisht si në titullin e saj, ashtu edhe në përmbajtje, ku përmendet vetëm fjala “paraburgim”. Me interpretim *“a contrario”*, nëse ligjvënësi do të kishte synuar që në këto afate të kishte përfshirë edhe masën “Arresti në shtëpi”, neni 263 i KPP-së do të duhej ta citonte atë në tekstin e kësaj norme. Gjithashtu, në arsyetim elaborohet edhe koncepti i kuptimit të termit “paraburgim”, duke u interpretuar sipas nenit 7 të ligjit nr. 7942/1995. Si argument tjetër plotësues për termin “paraburgim”, ajo gjykatë përdor edhe përcaktimet e neneve 3 dhe 21 të ligjit nr. 81/2020.

42. Në përfundim, ajo gjykatë ka vlerësuar se qëllimi i ligjvënësit në lidhje me afatet e kohëzgjatjes së çdo mase tjetër të ndryshme nga paraburgimi (arrest në burg) del që në titullin e dispozitës të nenit 267 të KPP-së “Afatet e kohëzgjatjes maksimale të masave të tjera të sigurimit”. Referuar kësaj analize, arsyeton ajo, arrihet në konkluzionin se neni 267 i KPP-së është i posaçëm për sa i përket kohëzgjatjes maksimale të masave të sigurimit të ndryshme nga paraburgimi, në raport me nenin 237 të KPP-së, që parashikon në tërësi modalitetet përmbajtësore dhe procedurale të caktimit të masës “Arresti në shtëpi”, duke përfshirë edhe mënyrën e ekzekutimit dhe mbikëqyrjes së saj. Duke e konsideruar korpusin ligjor si një tërësi normash logjike e të ndërlidhura racionalisht dhe logjikisht me njëra-tjetrën, Gjykata e Lartë evidenton se nëse do të pranohej që afatet maksimale të “Arrestit në burg” (paraburgimi) do të ishin të njëjta me ato “Arresti në shtëpi”, do të rezultonte se rëndësia dhe shkalla e kufizimit të lirisë në një institucion paraburgimi dhe në shtëpi për personat nën hetim do të ishin të njëjta. Kjo hipotezë, arsyeton ajo në vijim, do të reflektonte paqartësi për nevojën për të parashikuar dy masa të ndryshme në ligj, por me të njëjtën rëndësi dhe shkallë kufizimi të lirisë. Gjykata e Lartë thekson se masa e sigurimit “Arresti në burg” nuk konsiderohet e njëjtë me “Arresti në shtëpi”, duke analizuar dhe interpretuar frymën e pikës 1 të nenit 266 të KPP-së, përderisa kjo dispozitë parashikon mundësinë e caktimit të masave të tjera të sigurimit, pa asnjë përjashtim, kur kanë mbaruar afatet e paraburgimit, që nënkupton se masat e sigurimit janë të ndryshme ndërmjet njëra-tjetrës dhe nuk mund të përjashtojnë njëra-tjetrën për shkak të kalimit të afatit maksimal në zbatimin e tyre.

43. Gjykata vëren se Gjykata e Lartë ndonëse e gjendur përpara një rregulli ligjor, i cili literalisht parashikon se *“për kohëzgjatjen e arrestit në shtëpi vlejnë rregullat e caktuara për paraburgimin”* (neni 237, pika 4, i KPP-së), pra me përmbajtje të qartë, duke përdorur disa metoda interpretimi ligjor, duket se ka krijuar në fakt normë të re procedurale (penale), sipas së cilës kohëzgjatja e masës së sigurimit “Arresti në shtëpi” është sa dyfishi i masës së sigurimit “Arresti në burg”. Duke vepruar në këtë mënyrë, Gjykata e Lartë ka zhvendosur qëllimin e garancisë ligjore nga ajo për mbrojtjen e individit nga arbitrariteti në kufizimin e lirisë personale në rastet kur procedimi penal zgjat në mënyrë të paarsyeshme, në atë për t’i dhënë dyfishin e kohës organeve publike (në këtë rast prokurorisë dhe gjykatave) për të zhvilluar hetimet dhe gjykimin, duke tejkaluar qëllimin e ligjit. Në këtë pikë, Gjykata nuk vë në dyshim se masa e sigurimit “Arresti në shtëpi” është e një shkalle më të vogël vuajtjeje sesa

“Arresti në burg”, arsye për të cilën ligji procedural parashikon afate të ndryshme të konvertimit të tyre dhe konkretisht për arrestin në burg si masë sigurimi 1 ditë paraburgim konvertohet në 1.5 ditë burg (neni 57 i KP-së) dhe për arrestin në shtëpi 1 ditë arrest në shtëpi barazohet në 1 ditë burg (neni 7 i ligjit nr. 7942/1995). Gjithsesi, pavarësisht vendit ku zbatohet masa e sigurimit të arrestit, Gjykata, në të njëjtën linjë me jurisprudencën e GJEDNJ-së, vlerëson se ndaj individit duhet të zbatohen të njëjtat kritere për të gjithë periudhën e kufizimit të lirisë, përfshirë afatin e llogaritjes së kohëzgjatjes maksimale të tyre. Prandaj nuk ka arsye për të pasur një qasje të ndryshme edhe në lidhje me llogaritjen e këtyre afateve për arrestin në shtëpi në raport me arrestin në burg.

44. Edhe sipas Gjykatës së Kasacionit italian afatet maksimale të kohëzgjatjes të përcaktuara nga neni 303 i KPP-së, që ka të bëjë me kohëzgjatjen maksimale të masave të sigurisë personale me heqje lirie, i referohen paraburgimit paraprak në përgjithësi, domethënë një kategori më të gjerë sesa paraburgimi paraprak në burg. Ky i fundit në lidhje me paraburgimin në përgjithësi qëndron në një raport të rregullit të posaçëm me atë të përgjithshëm. Si pasojë, kushtet e parashikuara nga dispozita e lartpërmendur zbatohen edhe për arrestin në shtëpi dhe nuk zbatohen ato të përmendura në nenin pasues 308 të KPP-së, që ka të bëjë me kohëzgjatjen maksimale të masave të tjera të ndryshme nga ato të sigurisë personale me heqje lirie, duke pasur parasysh se paragrafi i pestë i nenit 284 të KPP-së që parashikon arrestin në shtëpi e barazon atë me paraburgimin paraprak (*shih vendimin nr. 1536/1993*).

45. Parë në këtë këndvështrim, Gjykata vlerëson se mënyra e interpretimit nga ana e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm të neneve 263 dhe 267 të KPP-së në lidhje me pikën 4 të nenit 237 të tij, duke përcaktuar se për afatet e kohëzgjatjes maksimale të masave të sigurimit, afatet për arrestin në shtëpi nuk mund të barazohen me afatet për masën e sigurimit “Arresti në burg”, jo vetëm nuk u përshtatet standardeve kushtetuese e konventore, por edhe nuk ka garantuar në mënyrë efektive lirinë personale. Ashtu sikurse ka pohuar Gjykata, dispozitat e KPP-së nuk mund të interpretohen nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë në mënyrë të ngushtë, pasi të drejtat individuale duhet të interpretohen gjithmonë në atë mënyrë që të jenë efektive (*shih vendimet 17, datë 13.3.2024; nr. 13, datë 7.3.2024 të Gjykatës Kushtetuese*). Në këto kushte, duke qenë se kriteret dhe procedurat për caktimin dhe kontrollin gjyqësor të masave të sigurimit, përfshirë afatet e kohëzgjatjes së tyre, janë drejtpërdrejt të lidhura me respektimin e lirisë personale, Gjykata vlerëson se interpretimi i dispozitave procedurale penale nga ana e gjykatave të faktit dhe Gjykatës së Lartë nuk duket të jetë i arsyeshëm, duke i cenuar në këtë mënyrë kërkueses lirinë personale.

46. Në përfundim, Gjykata vlerëson se pretendimet e kërkueses për cenimin e lirisë personale për shkak të interpretimit të dispozitave procedurale janë të bazuara sipas arsyetimit të mësipërm, ndaj vendimet e të tria gjykatave të zakonshme duhet të shfuqizohen dhe kërkesa të pranohet. Megjithatë, në këtë rast, për shkak se masa e sigurimit “Arresti në shtëpi” tashmë është shuar, Gjykata vlerëson të shprehet vetëm për konstatimin e cenimit të lirisë personale, në kushtet kur pavarësisht konstatimit të shkeljes së kësaj lirie dërgimi i çështjes për rishqyrtim në gjykatat e juridiksionit të zakonshëm nuk do të sillte ndonjë rezultat konkret për kërkuesen.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, si dhe neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, njëzëri,

VENDOSI:

1. Pranimin e kërkesës.

2. Shfuqizimin e vendimeve nr. 457, datë 27.10.2022, të Gjykatës së Posaçme të Shkallës së Parë kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar; nr. 171, datë 9.11.2022, të Gjykatës së Posaçme të Apelit kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar; nr. 00-2024-1625 (195), datë 24.7.2024, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

3. Konstatimin e cenimit të lirisë personale.

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë, më 17.6.2025.

Shpallur, më 16.7.2025.

Kryetare: Holta Zaçaj

Anëtarë: Sonila Bejtja, Marsida Xhaferllari, Genti Ibrahim, Ilir Toska, Sandër Beci, Fiona Papajorgji, Marjana Semini